

Adviescommissie afgesloten strafzaken

Postbus 20303 2500 EH Den Haag

Bezoekadres:
Lange Voorhout 7
2514 EA Den Haag

Zaak [verzoeker]/Playstationmoorden (ACAS 015)

Beknopt relaas van de feiten

De zaak waarin het onderhavige verzoek is gedaan staat bekend als de Playstationmoorden-zaak. Op vrijdagavond 23 november 2001 hebben [verzoeker] (verzoeker), [betrokkene 1] (die ook wel [betrokkene 1] genoemd wordt) en [betrokkene 2] (die ook wel [betrokkene 2] of [betrokkene 2] genoemd wordt) een overval gepleegd in een flatwoning in Dordrecht. Zij dachten dat daar veel geld te halen was omdat de bewoner, [betrokkene 3], spelcomputers ombouwde om het mogelijk te maken er illegale spelletjes op te spelen. [verzoeker] en [betrokkene 1] hadden op 22 november 2001 een verkennend bezoek gebracht aan [betrokkene 3]. Ze kochten voor de vorm enkele cd's met spelletjes. Hierna werd telefonisch de afspraak gemaakt om op 23 november terug te komen om een Playstation spelcomputer te laten ombouwen. Op 23 november zijn [verzoeker], [betrokkene 1] en [betrokkene 2] naar de woning van [betrokkene 3] in Dordrecht gegaan. [betrokkene 3] heeft hen binnen gelaten. Behalve [betrokkene 3] waren in de woning nog vier personen aanwezig: [betrokkene 3]'s vriendin [slachtoffer 1] (39), haar dochter [slachtoffer 2] (16), [slachtoffer 2]'s vriend [slachtoffer 3] (16), en een andere dochter. [betrokkene 3], [slachtoffer 1], [slachtoffer 2] en [slachtoffer 3] werden gekneveld en getapet. De woning werd doorzocht. [betrokkene 3] heeft weten te vluchten. [slachtoffer 1], [slachtoffer 2] en [slachtoffer 3] zijn met schoten door het hoofd gedood. De andere dochter is ongedeerd gebleven. De buit bestond uit wat sieraden, een geldbedrag van 700 gulden en een spelcomputer. De daders konden na enkele dagen aangehouden worden.¹ Ze gaven alle drie toe dat ze in de woning van [betrokkene 3] waren geweest. Voor wat het doodschieten van de drie slachtoffers betreft, wezen ze vooral naar elkaar.

Rechtsgang

Op 7 juni 2002 heeft de rechtbank Dordrecht [verzoeker], [betrokkene 1] en [betrokkene 2] veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf wegens medeplegen van gekwalificeerde doodslag, meermalen gepleegd, en medeplegen van diefstal met geweld (ECLI:NL:RBDOR:2002:AE3830 betreft verzoeker). In hoger beroep heeft het Gerechtshof Den Haag [verzoeker] en [betrokkene 2] opnieuw een levenslange gevangenisstraf opgelegd; [betrokkene 1] is in hoger beroep veroordeeld tot 20 jaar en TBS (ECLI:NL:GHSGR:2003:AF9267 betreft verzoeker). Het Hof heeft [verzoeker] veroordeeld voor medeplegen van moord, meermalen gepleegd, en medeplegen van diefstal met geweld. Het cassatieberoep van [verzoeker] is op 7 september 2004 door de Hoge Raad verworpen (nummer 02723/03; niet gepubliceerd). [verzoeker] heeft twee herzieningsverzoeken ingediend. De Hoge Raad heeft die verzoeken op 29 mei 2012 (S 11/05601 H) en 9 april 2013 (S 12/03671 H) verworpen. Een door [verzoeker] ingediend verzoek om gratie is op 12 juli 2010 afgewezen.

Zowel in eerste aanleg als in hoger beroep zijn getuigen verhoord door de rechter-commissaris. De raadslieden van [verzoeker], [betrokkene 2] en [betrokkene 1] hebben vragen kunnen stellen aan de getuigen. Tot de door de rechter-commissaris verhoorde getuigen behoren: [betrokkene 3], de

¹ [betrokkene 1] is aangehouden op zondag 25 november 2001, 19.28 uur, [verzoeker] is aangehouden op maandag 26 november 2001, 15.50 uur. [betrokkene 2] is aangehouden op woensdag 28 november 2001, 21.30 uur.

broers [betrokkene 4] en [betrokkene 5], [betrokkene 6] (ex-vriendin van [verzoeker]) en [betrokkene 7] (vriend van [betrokkene 1] en bekende van [betrokkene 2]).

Het verzoek van de veroordeelde en zijn raadsman

Op 30 januari 2014 heeft mr. J. Peters, advocaat te Amersfoort, namens [verzoeker] bij de procureur-generaal bij de Hoge Raad een verzoek ingediend ex artikel 461 Sv tot het doen verrichten van voorbereidend onderzoek. Verzoeker stelt dat zijn opzet alleen gericht was op het beroven van [betrokkene 3] en niet op het doden van in de woning aanwezige personen. Hij betwist dat hij medepleger van moord was. Bij brief van 11 februari 2014 heeft mr. Peters het verzoek aangevuld.

[betrokkene 1], [betrokkene 2] en anderen hebben tegenover [verbalisant] van onderzoeksbureau [A] verklaringen afgelegd die volgens verzoeker een ander licht werpen op zijn rol. Die verklaringen worden in het verzoekschrift als nova aangeduid. Verzoeker heeft negen nova aangevoerd. De Commissie zal in plaats van nova de term 'gezichtspunten' gebruiken.

Gezichtspunt 1: De verklaring van 9 februari 2011 van [betrokkene 1]. Daaruit kan volgens de raadsman worden afgeleid dat [verzoeker] niet heeft geweten van en niet was voorbereid op het doden van in de woning aanwezige personen. Met hem was tijdens de voorbereidingen alleen gesproken over een roofoverval. Ook kan uit deze verklaring van [betrokkene 1] worden afgeleid dat [betrokkene 2] en [betrokkene 1] na afloop van de overval [betrokkene 1] in Schiedam bij de woning van [betrokkene 6] hebben afgezet en dat zij niet die woning zijn binnengegaan.

Gezichtspunt 2: De verklaring van [betrokkene 1] van 4 mei 2011, waaruit zou blijken dat [betrokkene 2] en [betrokkene 3] elkaar kenden.

Gezichtspunt 3: Verklaringen van [betrokkene 2] van 7 januari en 11 maart 2009. Hij stelt dat de hele zaak niets met roofmoord te maken had, maar alles van doen had met een zakelijk geschil tussen hem en [betrokkene 3]. [betrokkene 3] had [betrokkene 2] en diens gezin bedreigd, via mailtjes en via de telefoon. [betrokkene 2] zegt: "Het was hij of ik". Op 23 november 2001 zijn [betrokkene 2], [verzoeker] en [betrokkene 1] naar de woning van [betrokkene 3] gegaan. Binnen liep het helemaal uit de hand en schoot [betrokkene 2] drie daar aanwezige personen dood. "Dat was echter de schuld van [betrokkene 3], deze was begonnen met bedreigingen." [betrokkene 3] houdt in zijn verklaring [betrokkene 2] uit de wind. Omdat [betrokkene 3] niet was aangehouden en [betrokkene 2] zich zorgen maakte over zijn gezin, heeft hij niet in detail verklaard tegen de politie. [betrokkene 2] verklaart dat hij en [betrokkene 3] elkaar wel degelijk kenden, namelijk als collega handelaren in illegale softwarespelletjes; hij deed zelfs af en toe zaken met hem.

Gezichtspunt 4: Op 21 oktober 2013 legt [betrokkene 2] nogmaals een verklaring af. Hij zegt dat hij de verantwoordelijke man was en dat hij die avond bij [betrokkene 3] thuis de regie en leiding had. Verder herhaalt hij dat het geen roofoverval was, maar dat [betrokkene 3] een lesje geleerd moest worden omdat hij [betrokkene 2] had bedreigd en zakelijk had belazerd. Verder verklaart [betrokkene 2] in dit gesprek dat hij ter plekke die vrijdagavond de beslissing had genomen dat de aanwezigen dood moesten omdat hij door hen gezien was, dat hij achteraf bekeken toentertijd beter had kunnen bekennen dat hij de drie mensen gedood had, maar dit toen niet durfde omdat er ook een Turkse jongen was gedood en hij bang was voor diens familie.

Gezichtspunt 5: Een gesprek op 8 april 2011 van [verbalisant] met [betrokkene 3]. [betrokkene 3] zegt dat hij geen [betrokkene 2] of [betrokkene 2] kent.

Gezichtspunt 6: Een gesprek op 20 oktober 2011 van [verbalisant] met [betrokkene 3]. [betrokkene 3] herhaalt dat hij geen [betrokkene 2] of [betrokkene 2] kent, niet van naam en niet als persoon.

Gezichtspunt 7: Een gesprek op 23 januari 2013 van [verbalisant] met [betrokkene 8], die in 2002 met [betrokkene 2] gedetineerd zat in dezelfde penitentiaire inrichting. [betrokkene 8] verklaart dat [betrokkene 2] tegen hem had gezegd dat hij zat voor de playstationmoorden, dat het een bizarre zaak was en dat [verzoeker] niet bij de moorden was geweest; hij was voor de moorden al uit de woning vertrokken. [betrokkene 2] had tegen [betrokkene 8] gezegd dat hij en [betrokkene 1] het gedaan hadden.

Gezichtspunt 8: De verklaring van 23 juni 2011 van [betrokkene 7]. Hij is een vriend van [betrokkene 1] en via hem in contact gekomen met [betrokkene 2]. Hij verklaart dat hij heeft waargenomen dat [betrokkene 2] verschillende keren [betrokkene 3] aan de telefoon heeft gehad. [betrokkene 2] had tegenover [betrokkene 7] gezegd dat hij de drie had vermoord. [betrokkene 7] had dat destijds niet tegen de politie verklaard omdat hij bang was voor [betrokkene 2] en hem absoluut niet vertrouwde.

Gezichtspunt 9: [verbalisant] heeft telefoongegevens van de drie veroordeelden van 21 november 2001 tot en met 25 november 2001 onderzocht. [betrokkene 1] heeft tegen [verbalisant] verklaard dat hij destijds, tijdens een van zijn verhoren in 2001, door de politie is geconfronteerd met een afgeluisterd telefoongesprek tussen hem en [betrokkene 2], waarin [betrokkene 2] tegen hem zegt dat hij ([betrokkene 2]) [verzoeker] de schuld wou geven. Deze uitgewerkte tap is niet in het dossier aangetroffen. Gebleken is dat meer gesprekken tussen [verzoeker], [betrokkene 1] en [betrokkene 2] onderling niet zijn uitgewerkt en aan het dossier zijn toegevoegd. Mocht dit het bedoelde getapte gesprek destijds inderdaad deze inhoud hebben gehad, dan waren de verklaringen van [betrokkene 1] destijds in 2001 afgelegd, in een geheel ander daglicht komen te staan.

Onderzoekswensen van de raadsman

Verzoeker wenst dat een aantal personen worden verhoord. Het gaat om:

- [betrokkene 2] en [betrokkene 3]: het is van cruciaal belang of ze elkaar kenden en er een al bestaand conflict tussen hen speelde. Zo ja, dan komt het doden en verwonden van de slachtoffers door [betrokkene 2] in een ander daglicht te staan, aangezien er dan voor hem een persoonlijk motief was, terwijl dat er voor verzoeker niet was.
- [betrokkene 8]: hij heeft vlak na de moorden gesproken met [betrokkene 2] en heeft van hem gehoord wie er aanwezig waren bij de moorden en dat dit in ieder geval niet verzoeker was. Het kan van belang zijn [betrokkene 8] aanvullende vragen te stellen met betrekking tot de wetenschap van verzoeker over het voornemen van [betrokkene 2] om mensen dood te schieten.
- Daarnaast vraagt verzoeker, mochten de verhoren van [betrokkene 2] en [betrokkene 3] daar aanleiding toe geven, [betrokkene 1] en [betrokkene 7] te horen: in het bijzonder over het al bestaan van een conflict tussen [betrokkene 3] en [betrokkene 2]. [betrokkene 1] ondersteunt in zijn nieuwe verklaring het relaas van verzoeker.

Bij brief van 11 februari 2014 heeft mr. Peters gevraagd onderzoek te doen naar de ontbrekende tagesprekken en historische gegevens. "Het verzoek behelst concreet het opvragen van deze ontbrekende tagesprekken en historische gegevens die mogelijk ontlastend voor verzoeker kunnen zijn, dan wel een andere kijk geven op het motief van de overval en de rol van verzoeker en de andere veroordeelden."

Het verzoek van de procureur-generaal

Op de voet van artikel 462 Sv heeft de procureur-generaal bij brief van 14 mei 2014 aan de Adviescommissie afgesloten strafzaken advies gevraagd over de wenselijkheid van een nader onderzoek als bedoeld in artikel 461, eerste lid, Sv. Daarbij ware aandacht te besteden aan de vraag naar het nut en de noodzaak van het onderzoek dat in het verzoekschrift is voorgesteld, als ook aan de vraag of er naar het oordeel van de Adviescommissie andere aanknopingspunten zijn voor nader onderzoek naar het bestaan van gronden voor herziening van de veroordeling.

Het wettelijk kader voor de behandeling van het verzoek

Op grond van artikel 462, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering is de Adviescommissie afgesloten strafzaken (hierna: ACAS of Commissie) belast met de advisering over de wenselijkheid van een nader onderzoek als bedoeld in artikel 461, eerste lid, Sv. Dat wil zeggen: een nader onderzoek naar de aanwezigheid van een grond voor herziening als bedoeld in artikel 457, eerste lid, onder c. Volgens laatstgenoemde bepaling kan de Hoge Raad een veroordeling herzien indien er sprake is van een gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat op

zichzelf of in verband met de vroeger geleverde bewijzen met de uitspraak niet bestaanbaar schijnt, zodanig dat het ernstige vermoeden ontstaat dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid, hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.

De Commissie brengt haar advies uit aan de procureur-generaal bij de Hoge Raad (art. 462, lid 1, Sv) of aan de Hoge Raad zelf (art. 469, lid 1, Sv).

In de Nota van Toelichting bij het Besluit Adviescommissie afgesloten strafzaken wordt opgemerkt dat onder de vraag naar de wenselijkheid van een nader onderzoek, kan worden begrepen de vraag naar de vraagstelling en inrichting van dat onderzoek (§ 2.1). Ook kan de Commissie adviseren om in het kader van een nader onderzoek de door haar wenselijk geoordeelde onderzoekshandelingen te doen uitvoeren (Nota van Toelichting bij artikel 8 van het Besluit adviescommissie afgesloten strafzaken).

Verschoningskwestie

Zandstra heeft zich in januari 2010 gewend tot de Commissie evaluatie afgesloten strafzaken (CEAS), de voorloper van de ACAS. Twee van de vaste leden van de ACAS, Wladimiroff en Posthumus, maakten deel uit van de Toegangscommissie van de CEAS. De criteria van de CEAS voor het in behandeling nemen van een verzoekschrift waren strikt. Een van de criteria was dat een veroordeelde niet zelf een verzoek kon indienen bij de CEAS. Omdat [verzoeker] zijn verzoek wel zelf had ingediend, kon het niet in behandeling worden genomen. De voorzitter van de Toegangscommissie van de CEAS, prof. mr. Y. Buruma, heeft [verzoeker] dat bij brief van 5 maart 2010 laten weten. Bij deze wijze van afdoening nam de CEAS geen kennis van het dossier van de strafzaak waarop het verzoek betrekking had en werd niet inhoudelijk ingegaan op het verzoekschrift. Daarnaast ging deze wijze van afdoening door de voorzitter buiten de andere leden van de Toegangscommissie om. Wladimiroff en Posthumus hebben met het verzoek van [verzoeker] uit januari 2010 dan ook niet te maken gehad. Om deze twee redenen was er in 2014 geen aanleiding voor Wladimiroff en Posthumus zich te verschonen bij het onderhavige verzoek van [verzoeker].

De activiteiten van de Commissie

De Commissie heeft het complete procesdossier op 14 juli 2014 ontvangen. Vanuit de Commissie zijn het vaste lid Posthumus en het plaatsvervangend lid Velings met de voorbereiding van het advies belast. Zij hebben onafhankelijk van elkaar het dossier bestudeerd. Op verzoek van de Commissie heeft de procureur-generaal bij de Hoge Raad historische gegevens van de gsm's van de veroordeelden en tapverslagen van afgeluisterd telefoonverkeer opgevraagd. Bij proces-verbaal van 14 oktober 2014 heeft de politie een deel van de opgevraagde gegevens verstrekt. Posthumus en Velings hebben op 27 oktober 2014 hun bevindingen besproken. Het conceptadvies is besproken in de vergadering van de Commissie van 31 oktober 2014.

De bevindingen van de Commissie

Opmerkingen over door het Hof gebruikte bewijsmiddelen

Hoewel het Hof [verzoeker] heeft veroordeeld voor het medeplegen van moord, meermalen gepleegd, blijkt uit de door het Hof gebruikte bewijsmiddelen dat het Hof er vanuit gaat dat [verzoeker] niet degene is geweest die de dodelijke schoten heeft gelost maar dat [betrokkene 2] dat heeft gedaan, en dat [verzoeker] niet meer in de woning was ten tijde van de schoten.

In het arrest van 28 mei 2003 overweegt het Hof:

“Uit de gebezigde bewijsmiddelen blijkt dat:

- a. in de woning waar de beroving plaatsvond, tussen de verdachten [betrokkene 1] en [verzoeker] een gesprek heeft plaatsgevonden over het voornemen om de in de woning

aanwezig en af te schieten, omdat “de gezichten van de verdachten waren gezien”, waarna enige tijd later verdachte [betrokkene 2] de fatale schoten heeft gelost;

- b. de verdachte [betrokkene 2] in de periode voorafgaand aan de overval een en andermaal in het bijzijn van [betrokkene 1] en (eenmaal) [verzoeker] te kennen heeft gegeven dat een of meer mensen bij de beroving zou(den) worden afgeschoten.

Op grond van deze feiten acht het Hof voorbedachte raad ten aanzien van de onder 1 t/m 3 tenlastegelegde feiten (opm. Commissie: dat betreft telkens het medeplegen van moord) bewezen.”

Het Hof had met de voorgaande overweging in het bijzonder het oog op de volgende bewijsmiddelen:

- A. de politieverklaring van [betrokkene 3] van 24 november 2001,
- B. de politieverklaring van [verzoeker]’s ex-vriendin [betrokkene 6]; zij woonde destijds in Schiedam en [verzoeker] verbleef in de periode rond 23 november 2001 vaak bij haar, en
- C. twee politieverklaringen van [betrokkene 1], de een van 4 december 2001 en de ander van 19 december 2001.

Ad A: Voor zover hier van belang heeft [betrokkene 3] op 24 november 2001 het volgende verklaard. Zijn mond werd dichtgetapet door [betrokkene 1], met wie [betrokkene 1] wordt bedoeld, in opdracht van ‘die brede’, met wie [verzoeker] wordt bedoeld. “Op een gegeven moment hoorde ik die brede fluisteren: “We moeten ze afschieten”. Ik hoorde [betrokkene 1] terugfluisteren: “Ga je ze afschieten?” Die brede fluisterde toen weer: “Hij heeft mijn gezicht gezien”. Ongeveer vijf minuten later hoorde ik dat er mannen bij de buitendeur stonden. Ik hoorde er toen een zeggen: “Doe jij de deur dicht”. Ongeveer 30 seconden later hoorde ik de voordeur dicht gaan. Het bleef toen weer ongeveer 30 seconden doodstil. Op dat moment hoorde ik dat er werd geschoten. Ik hoorde eerst twee schoten. Op dat moment lukte het mij om de tie-wraps te breken en ik ben meteen de keuken uitgerend, via de hal naar de voordeur. Ik gooide de voordeur open en vloog de haltrap af. Volgens mij was ik in de voordeuropening van mijn woning toen ik een derde schot af hoorde gaan.”²

Ad B: [betrokkene 6] heeft, voor zover hier van belang, het volgende bij de politie verklaard. “Op 23 november 2001, omstreeks 20.00/20.30 uur, waren [verzoeker], [betrokkene 1] en die Turk in mijn woning. Die Turk vertelde dat die een man wilden gaan beroven die hem had belazerd met chippies. Dat had hem veel geld gekost. Die Turk maakte nog een opmerking dat hij die man door zijn hoofd zou schieten. Die Turk vertelde dat in die woning een man en een vrouw wonen. [betrokkene 1] vertelde dat hij die vrouw wilde laten stikken met cellofaan. [verzoeker] is heel de tijd stil geweest. (...) Omstreeks 23.00 uur zijn [verzoeker], [betrokkene 1] en die Turk vertrokken. Omstreeks 01.00 uur die nacht kwamen ze met twee witte plastic tasjes en een vuilniszak terug. [betrokkene 1] zei: “Ik had zijn kop af willen knallen”. (...) Die Turk zei: “Ik heb zijn vrouw vermoord en nog een man en een vrouw”. Die Turk zei: “Ik heb ze doodgeschoten”. Ze hadden het over een playstation, cassettes en later is er over geld gesproken. Dat geld is later op mijn tafel geteld. Het geld hebben ze onderling eerlijk verdeeld. Dit hebben ze gedaan kort nadat de van de beroving terugkwamen.”³

Ad C: [betrokkene 1] heeft, voor zover hier van belang, op 4 en 19 december 2001 het volgende bij de politie verklaard.

“U vraagt mij te vertellen wat voor voorbereidingen er getroffen zijn voor de overval. De overval was voorbereid. (...) Wij hebben vooraf de afspraken gemaakt dat ik de mensen in het huis zou vastbinden. [betrokkene 2] en [verzoeker] zouden de mensen onder schot houden. Op de dag van 22 november 2001 zijn [betrokkene 2], [verzoeker] en ik naar de woning van [betrokkene 3] gegaan om de boel voor te verkennen. [verzoeker] en ik gingen bij [betrokkene 3] naar binnen. [betrokkene 2] bleef in de auto zitten. Op de terugweg werd [betrokkene 2] door [verzoeker] en mij bijgepraat over de situatie in de woning. Daar kwam ook ter sprake dat [betrokkene 3] voor het ombouwen van

² Verklaring van [betrokkene 3] d.d. 24 november 2001, dossierparagraaf 01.AAN1.01.

³ Verklaring van [betrokkene 6] d.d. 29 november 2001, dossierparagraaf 01.V4.03.

playstations naar de keuken ging. Wij besloten toen om een playstation mee te nemen om door [betrokkene 3] te laten ombouwen. In de auto werd ook afgesproken dat wij de volgende dag zouden gaan om de overval te plegen. Ik heb [betrokkene 3] diezelfde avond nog teruggebeld. Ik vroeg hem of hij ook een playstation kon ombouwen voor ons. [betrokkene 2] wilde dit (overvallen plegen) doen om snel geld te halen door mensen te beroven. Hij zei steeds dat hij de mensen eerst zou beroven en daarna zou mollen.”⁴

Over de avond waarop de feiten zijn gepleegd, heeft [betrokkene 1], voor zover hier van belang, het volgende bij de politie verklaard.

“[Ik] hoorde [verzoeker] zeggen dat er nog kinderen in huis waren. Ik hoorde dat [verzoeker] tegen de kinderen sprak. Hij zei dat ze op de grond moesten gaan liggen. (...) We hadden (...) op maximaal drie mensen gerekend in de woning. We rekenden op [betrokkene 3], zijn vrouw en dochter. (...) In de woonkamer vond ik tapes en deed die in een tas van [verzoeker]. [verzoeker] ging toen de flat uit. Hij had een vuilniszak en een paar plastic zakjes bij zich. Ik zag dat [betrokkene 2] met een deken om zijn linkerarm en -hand liep. Toen ik dat zag wist ik dat hij die deken om zijn hand gewikkeld had om het geluid te dempen van een pistoolschot. Ik zag dat [betrokkene 2] in zijn rechterhand het pistool vast had. (...) Ik deed de deur open en ging naar buiten. [betrokkene 2] was toen nog in de woning. In de auto zei [betrokkene 2] dat hij de mensen in de gang en de vrouw in de slaapkamer had afgeknald. [betrokkene 2] zei dat hij [betrokkene 3] niet had gezien. (...) We zijn direct naar het huis van [verzoeker] gereden aan de [a-straat] (opm. Commissie: dat is het adres in Schiedam van betrokkene 6)). Wij stapten alle drie uit en pakten de spullen. Iedereen droeg wat. Toen gingen we de flat van [verzoeker] binnen. In de flat was [betrokkene 6]. In de huiskamer werden de spullen neergezet.”⁵

En:

“[betrokkene 2] had gezegd dat iedereen in de woning van [betrokkene 3] stil afgemaakt moest worden. U vraagt mij wat de onderlinge afspraak was voordat we naar [betrokkene 3] gingen. De bedoeling was dat [verzoeker] en [betrokkene 2] iedereen af zouden afmaken. Als het aan [betrokkene 2] zou liggen moest ik ook mensen afmaken.”⁶

Ook enkele door het Hof voor het bewijs gebruikte verklaringen van [verzoeker] zelf bij de politie zijn relevant. Hij heeft onder meer verklaard dat de buit is verdeeld in de woning van [betrokkene 6].⁷ Hij heeft ook verklaard dat hij zag dat [betrokkene 3] op zijn buik lag en naar hem keek en dat hij op dat moment tegen [betrokkene 1] zei: “Hij heeft me wel gezien nou”.⁸

Andere relevante verklaringen uit het dossier

Behalve de hiervoor aangehaalde verklaringen die het Hof heeft gebruikt in het arrest, wijst de Commissie op enkele andere zich bij de stukken bevindende verklaringen, die terugkomen in de hierna volgende beoordeling door de Commissie.

- *De verklaring van [betrokkene 1] van 28 november 2001*⁹: “Ik was al twee of drie keer bij [betrokkene 3] geweest. [betrokkene 2] sprak wel vaker met [betrokkene 3]. Hij zei dan dat hij [betrokkene 3] haatte en dat hij hem wilde afmaken. [betrokkene 3] was een racist. [betrokkene 3] was de leverancier van de chips voor de playstations. [betrokkene 3] heeft [betrokkene 2] belazerd door hem kapotte chips te leveren waardoor de playstations kapot gingen. Dit is gebeurd begin augustus 2001. Ik was er bij op het moment dat [betrokkene 3] de kapotte chips aan [betrokkene 2] gaf. Het ging over 10 kapotte chips. Hierdoor heeft [betrokkene 2] NLG

⁴ Verklaring van [betrokkene 1] d.d. 4 december 2001, dossier paragraaf 01.V1.04.

⁵ Verklaring van [betrokkene 1] d.d. 4 december 2001, dossier paragraaf 01.V1.04.

⁶ Verklaring van [betrokkene 1] d.d. 19 december 2001, dossierparagraaf 01.V1.07.

⁷ Verklaring van [verzoeker] d.d. 19 december 2001, dossierparagraaf 01.V2.08.

⁸ Verklaring van [verzoeker] d.d. 7 december 2001, dossierparagraaf 01.V2.07.

⁹ Verklaring van [betrokkene 1], afgelegd als verdachte bij zijn vorgeleiding aan de rechter-commissaris voor de inbewaringstelling. Een kopie van het proces-verbaal van dat verhoor zit in het dossier van [verzoeker].

10.000,-- schade geleden, er gingen namelijk 10 playstations kapot. (...) [betrokkene 2] is daarmee niet naar [betrokkene 3] gegaan om verhaal te halen. Ik heb niet meegemaakt dat [betrokkene 2] contact heeft opgenomen met [betrokkene 3] over die kapotte chips. (...) Op 22 november 2001 ging ik samen met [betrokkene 2] en [verzoeker] naar [betrokkene 3]. [betrokkene 2] bleef in de auto zitten en [verzoeker] en ik gingen naar boven."

- *De verklaring van [betrokkene 6] van 10 december 2001*¹⁰: "Als u mij voorhoudt dat ik over die avond (opm. Commissie: de avond van 23 november 2001) heb verklaard bij de politie dat de Turk nog heeft gezegd dat hij die man door zijn hoofd zou schieten, dan klopt dat inderdaad. Ik nam de Turk niet zo serieus want hij zag er een beetje uit als een sukkel. (...) [verzoeker] nam dus het tasje met het wapen mee. [verzoeker], de Turk en [betrokkene 1] zijn rond 02.00 uur of 02.30 uur bij mij terug in de woning gekomen. Het kan zijn dat het rond 01.00 uur was. Volgens mij kwamen ze met de auto terug. Ze hadden iets bij zich. [verzoeker], [betrokkene 1] en de Turk zijn bij mij in de woning geweest. (...) De Turk zei de hele tijd: "Ik had hem af moeten knallen." Ik dacht dat hij een geintje maakte. De Turk heeft niet echt duidelijk gezegd dat hij anderen wel had doodgeschoten, maar hij liet wel zoiets doorschemeren. [verzoeker] vertelde mij dat hij schoten had gehoord. (...) [verzoeker] vertelde dat hij beneden stond en de spullen naar beneden had gebracht. Toen hij terugging om [betrokkene 1] en die Turk te halen hoorde hij schoten en maakte hij rechtsomkeer. (...) Het ging [verzoeker] en mij alleen om een beroving."
- *De verklaring van [betrokkene 2] van 30 november 2001*¹¹: "Op 23 november 2001 ben ik met [betrokkene 1] en [verzoeker] in een woning in Dordrecht geweest. In die woning woont [betrokkene 3]. We zijn daar naar die woning geweest om CD's te halen. Ik heb een CD-handel. Ik handel in software en playstationspullen. Ik ben 2 of 3 keer in die woning geweest. Ik ben vaker bij de woning geweest, maar die keren bleef ik in de auto voor de woning zitten. Meestal ging [betrokkene 1] de CD's voor mij halen. (...) Het zou kunnen dat [betrokkene 3] een keer verkeerde chips aan mij heeft geleverd. Die chips hebben een paar playstations verziekt. Ik was boos op [betrokkene 3]. [betrokkene 1] was ook boos op [betrokkene 3]."
- *De Verklaring van [betrokkene 2] van 5 maart 2002 bij de politie*. In dat verhoor verklaart hij onder meer:
 - o dat [betrokkene 1] bij [betrokkene 3] hartstikke bekend was en [verzoeker] niet;
 - o dat hij ([betrokkene 2]) in de woning van [betrokkene 3] is geweest omdat hij een CD-handelaar is en hij bij diverse mensen CD's koopt;
 - o dat [betrokkene 3] hem erbij wil naaien en hem uit de weg wil ruimen omdat hij zijn grootste concurrent is in Zuid-Holland op het gebied van de softwarehandel;
 - o dat [betrokkene 1] de drie personen had gedood en dat hij en [verzoeker] toen de woning al hadden verlaten.
- *De verklaring van [betrokkene 7] van 24 maart 2003*¹²: "Via een particulier kwamen [betrokkene 1] en ik voor [betrokkene 2] in contact met [[betrokkene 3]].¹³ Ik ken zijn achternaam niet. Ik weet dat zijn vrouw [betrokkene 9] heet. (...) Ik ben met [betrokkene 1] 2 keer bij [[betrokkene 3]] geweest. [betrokkene 1] en ik hebben bij [[betrokkene 3]] spellen, chips en een action replay apparaat gekocht, wat je nodig hebt om de chips te laten functioneren. [[betrokkene 3]] woonde in Dordrecht. (...) Volgens mij is de ellende met die playstations begonnen na de tweede keer dat wij spullen bij [[betrokkene 3]] in Dordrecht hadden gekocht."
- *Verklaring van [betrokkene 3] van 5 april 2003*¹⁴: "Ik heb de brede gezien met een vuurwapen in zijn hand. Dit vuurwapen heeft hij op mijn hoofd gericht. Ik heb bij de anderen geen vuurwapen

¹⁰ Verklaring als getuige bij de rechter-commissaris.

¹¹ Verklaring van [betrokkene 2], afgelegd als verdachte bij zijn voorgeleiding aan de rechter-commissaris voor de inbewaringstelling. Een kopie van het proces-verbaal van dat verhoor zit in het dossier van [verzoeker].

¹² [betrokkene 7] is in het hoger beroep als getuige verhoord in onder meer de zaak van [verzoeker].

¹³ In het proces-verbaal staat: "... kwamen [betrokkene 1] en ik in contact met [betrokkene 3]" en ook op andere plekken in het proces-verbaal staat de naam '[betrokkene 3]'. Uit de context is duidelijk dat met '[betrokkene 3]' [betrokkene 3] bedoeld wordt.

¹⁴ [betrokkene 3] is in het hoger beroep als getuige verhoord in onder meer de zaak van [verzoeker].

gezien. Op een gegeven moment heb ik ze horen fluisteren: "We moeten ze afmaken." Ik kan u niet met zekerheid zeggen wie dat gezegd heeft, maar als ik op het stemgeluid af zou moeten gaan dan zou ik denken dat dit de brede is geweest. Daarop is, afgaande op het stemgeluid, volgens mij door [betrokkene 1] gezegd: "Ga je ze afmaken?" Het antwoord daarop was: "Ja het moet, ze kennen ons, ze hebben ons gezicht gezien."

- *De verklaring van [verzoeker] ter terechtzitting van het Hof op 14 mei 2003, inhoudende:*
"U houdt mij voor de inhoud van een telefoongesprek dat ik op 26 november 2001 heb gevoerd met mijn vriendin. (...) Diezelfde middag had ik van [betrokkene 2] gehoord dat hij [betrokkene 1] de schuld van alles zou geven."¹⁵

Bespreking van de door verzoeker aangevoerde gezichtspunten 1 t/m 8

Volgens de raadsman blijken uit de bij het verzoekschrift gevoegde verklaringen twee dingen.

1. [verzoeker] wist niets van een plan om in de woning aanwezige personen te doden; hij wist slechts van het plan om een overval te plegen en zijn opzet was daarop gericht. Het besluit om te doden was van [betrokkene 2].
2. [betrokkene 2] en [betrokkene 3] kenden elkaar en er was sprake van een zakelijk geschil. Dit was tijdens de behandeling van de zaak niet bekend bij de rechters. Dit stelt het doden van de slachtoffers door [betrokkene 2] in een ander licht, aangezien er voor hem een persoonlijk motief was, terwijl [verzoeker] dat niet had.

Gezichtspunten 1, 4 en 7 hebben hoofdzakelijk betrekking op het eerste punt. Gezichtspunten 2, 3, 5 en 6 hebben hoofdzakelijk betrekking op het tweede punt. Gezichtspunt 8 raakt beide punten. De aangevoerde gezichtspunten lenen zich voor gezamenlijke bespreking.

Ad 1: [verzoeker] wist niet van het plan om de aanwezigen te doden (gezichtspunten 1, 4, 7 en 8)

Voor zover verzoeker bedoeld heeft om als nieuw gegeven naar voren te brengen dat hij buiten de woning was toen de dodelijke schoten werden gelost, merkt de Commissie op dat dat niet een nieuw gegeven is. Uit het arrest van het Hof blijkt zelfs dat het Hof ervan is uitgegaan dat [verzoeker] niet meer in de woning was toen [betrokkene 2] de dodelijke schoten loste.

De in het verzoekschrift naar voren gebrachte stelling dat het opzet van [verzoeker] niet was gericht op de dood van in de woning aanwezige personen, was bekend. [verzoeker] heeft dat al bij rechtbank, Hof en in cassatie naar voren gebracht. Het Hof heeft [verzoeker] veroordeeld voor medeplegen van moord, meermalen gepleegd, ook al beschouwde het Hof [betrokkene 2] als de schutter en ook al was het Hof van oordeel dat [verzoeker] niet meer in de woning was toen [betrokkene 2] de dodelijke schoten loste. Het Hof heeft in het arrest gemotiveerd hoe het tot dat oordeel is gekomen. Het tegen het arrest ingestelde beroep in cassatie had onder meer betrekking op de bewezenverklaring van het medeplegen. De advocaat-generaal bij de Hoge Raad wijst op de door het Hof gebruikte bewijsmiddelen 6, 9, 11 en 13 en trekt daaruit de slotsom dat [verzoeker] zich niet heeft gedistantieerd, gelet op wat hij had verklaard over het afschieten van in de woning aanwezige personen. Ook vindt de advocaat-generaal dat de samenwerking tussen [verzoeker] en zijn mededaders zo nauw was dat het bewezenverklaarde medeplegen uit de gebezigde bewijsmiddelen kon worden afgeleid. De Hoge Raad heeft het cassatieberoep van [verzoeker] verworpen.

Verzoeker betoogt, onder verwijzing naar de verklaringen van [betrokkene 1], [betrokkene 2] en [betrokkene 8] tegenover [verbalisant], dat er toch iets nieuws is te melden over het aan hem toegedichte opzet. [betrokkene 1] zegt nu dat er geen vooropgezet plan was om iemand te doden, en dat [betrokkene 2] pas ter plekke, in een opwelling, dat besluit heeft genomen. De Commissie

¹⁵ Proces-verbaal ter terechtzitting d.d. 14 mei 2003 in de zaak van [verzoeker], p. 3.

heeft geconstateerd dat er verschillen zitten tussen de verklaringen die [betrokkene 1] in 2011 en destijds heeft afgelegd. De Commissie haalt drie verschillen aan.

- In 2011 zegt [betrokkene 1] dat hij en [betrokkene 3] elkaar tot daags voor de fatale dag niet kenden. Eerder heeft hij verklaard dat hij al twee of drie keer bij [betrokkene 3] was geweest. (Op dit punt gaat de Commissie hierna in bij Ad 2.)
- In 2011 zegt [betrokkene 1] dat het alleen zou gaan om een beroving en dat [betrokkene 2] nadat [verzoeker] de woning had verlaten de kolder in zijn kop kreeg en toen drie personen doodschoot. Eerder heeft hij verklaard dat er bij de voorbereiding is gesproken over doden.
- In 2011 zegt [betrokkene 1] dat hij en [betrokkene 2] [verzoeker] hebben afgezet in Schiedam bij de woning van [betrokkene 6] en niet naar binnen zijn gegaan. Eerder heeft hij verklaard dat hij, [betrokkene 2] en [verzoeker] alle drie de woning van [betrokkene 6] zijn binnengegaan en dat daar de meegenomen spullen zijn neergezet en verdeeld.

Het gaat stuk voor stuk om verschillen op belangrijke punten. Juist op punten die voor [verzoeker] belastend zijn zegt [betrokkene 1] nu iets anders dan in zijn eerdere verklaringen. In het verzoekschrift wordt volstaan met op te merken dat [betrokkene 1] nu 'sterk afwijkend' verklaard heeft, maar (een begin van) een verklaring daarvoor ontbreekt. [betrokkene 1] heeft in het gesprek met [verbalisant] niet gezegd dat hij destijds bij de politie heeft gelogen; integendeel: hij zegt dat hij toen verteld heeft hoe het is gegaan.

Over de verklaringen van [betrokkene 2] overweegt de Commissie dat hij in de loop der jaren sterk uiteenlopende verklaringen heeft afgelegd.¹⁶ Dat aan zijn laatste lezing, dat hij ter plekke, in een opwelling, de beslissing heeft genomen dat er mensen dood moesten, waarde of geloof moet worden gehecht, ligt niet direct voor de hand. In het verzoekschrift wordt geen (begin van) uitleg gegeven voor de verschillen tussen de verklaringen van [betrokkene 2] destijds en die van nu. Ook merkt de Commissie op dat de laatste lezing van [betrokkene 2] afwijkt van wat eerder door [betrokkene 1] en Schop is verklaard. Het verzoekschrift gaat niet in op die verschillen en geeft dus ook geen uitleg daarvoor.

Over de verklaring van [betrokkene 8] merkt de Commissie op dat die erg summier is. [betrokkene 8] legt niet uit waarom het ruim tien jaar geduurd heeft voordat hij met deze informatie naar voren is gekomen en wat de aanleiding was dat in 2013 wel te doen.

De Commissie is van oordeel dat nader onderzoek naar het opzet van [verzoeker] niet noodzakelijk is.

Ad 2: Er was een zakelijk geschil tussen [betrokkene 2] en [betrokkene 3] (gezichtspunten 2, 3, 5, 6 en 8)

De tweede pijler in het verzoek is de stelling dat [betrokkene 3] en [betrokkene 2] elkaar kenden en er sprake was van een zakelijk geschil tussen hen. Dat stelt het doden van de slachtoffers door [betrokkene 2] in een ander daglicht, aangezien er voor [betrokkene 2] een persoonlijk motief was, terwijl dat er voor [verzoeker] niet was, aldus de advocaat.

De Commissie overweegt hierover het volgende. In het dossier van de strafzaak zitten verklaringen van [betrokkene 2], [betrokkene 1] en [betrokkene 7] waarin zij spreken over financiële schade die [betrokkene 2] naar zijn zeggen had geleden doordat aan hem door [betrokkene 3] ondeugdelijke chips waren geleverd. Dat was derhalve aan het Hof bekend.

¹⁶ De Commissie noemt enkele voorbeelden: destijds ontkende [betrokkene 2] een rol te hebben gehad in de voorbereiding van de feiten; destijds heeft [betrokkene 2] verklaard dat [betrokkene 1] de dodelijke schoten had gelost en dat hij ([betrokkene 2]) toen al niet meer in de woning was; [betrokkene 2] heeft wisselend verklaard of hij en [betrokkene 3] elkaar kenden en of hij bij [betrokkene 3] thuis was geweest (zie daarover elders in het advies).

[betrokkene 3] en [betrokkene 2] waren mogelijk op de hoogte van elkaars bestaan, omdat zij beiden in dezelfde markt (het ombouwen en verkopen van playstation spelcomputers/spelletjes) actief waren en concurrenten waren. Maar over de vraag of [betrokkene 3] en [betrokkene 2] elkaar persoonlijk kenden, lopen de verklaringen uiteen.

[betrokkene 2] heeft destijds zowel verklaard dat zij elkaar wel kenden als dat zij elkaar niet kenden. Uit zijn hierboven aangehaalde verklaringen van 30 november 2001 bij de rechter-commissaris en 5 maart 2002 bij de politie kan worden afgeleid dat hij en [betrokkene 3] elkaar wél kenden (in elk geval van gezicht) en dat hij voor 23 november 2001 bij [betrokkene 3] thuis was geweest. In zijn verklaring bij de politie van 29 november 2001, 16.05 uur, p. 2 zegt [betrokkene 2] echter: "Ik was al vaker bij de woning [opm. Commissie: van [betrokkene 3]] geweest met [betrokkene 1] om cd's te halen maar dan bleef ik altijd beneden in de auto wachten tot [betrokkene 1] klaar was. Ik hecht er geen waarde aan mijn concurrenten te kennen of zij mij. Ik gebruik daar de jongens voor die mij helpen." Op 14 mei 2003 heeft [betrokkene 2] in zijn eigen zaak ter terechtzitting van het Hof verklaard dat hij nog nooit van zijn leven in de woning van [betrokkene 3] was geweest.

[betrokkene 1] heeft aan [verbalisant] gezegd dat hij ([betrokkene 1]) [betrokkene 3] niet kende en niet wist waar [betrokkene 3] woonde. Dat is in tegenspraak met wat hij zelf destijds bij de politie en de rechter-commissaris heeft verklaard. Het is ook in strijd met wat [betrokkene 7] destijds heeft verklaard. Het is voorts in strijd met wat [betrokkene 3] heeft verklaard. Omdat [betrokkene 1] zo uiteenlopend verklaart over of hij zelf [betrokkene 3] kent, ziet de Commissie, mede in het licht van andere dossierstukken, geen reden mee te gaan in zijn bewering dat [betrokkene 2] en [betrokkene 3] elkaar kenden.

Verzoeker voert aan dat uit de verklaring van [betrokkene 7] ten overstaan van [verbalisant] blijkt dat [betrokkene 3] en [betrokkene 2] elkaar kenden. Dat blijkt echter niet uit die verklaring. [betrokkene 7] zegt volgens het rapport van [verbalisant]: "[betrokkene 3] moet [betrokkene 2] wel kennen, want hij heeft hem verschillende keren aan de telefoon gehad. Ik weet niet of [betrokkene 2] en [betrokkene 3] elkaar ook lijfelijk ontmoet hebben, in ieder geval niet waar ik bij was."

Uit de verklaringen die [betrokkene 3] destijds heeft afgelegd bij de politie en de rechter-commissaris blijkt niet dat hij en [betrokkene 2] elkaar kenden. [betrokkene 3] heeft in zijn gesprekken met [verbalisant] ontkend dat hij [betrokkene 2] kent. De Commissie ziet geen reden waarom [betrokkene 3] zou verzwijgen dat hij [betrokkene 2] kende. Hij heeft immers ook meteen verklaard dat hij één van de daders (her)kende als [betrokkene 1] (= [betrokkene 1]). Terzijde merkt de Commissie op dat het haar ontgaat waarom verzoeker de ontkenningen door [betrokkene 3] ten overstaan van [verbalisant] dat hij [betrokkene 2] kent als een nieuw gezichtspunt opvoert. Dat [betrokkene 3] [betrokkene 2] uit de wind heeft gehouden, zoals [betrokkene 2] gezegd zou hebben aan [verbalisant], is een stelling die de Commissie niet kan plaatsen. Als de lezing van [betrokkene 2] juist zou zijn, had [betrokkene 3] juist alle redenen om [betrokkene 2]'s naam te noemen en hem te beschuldigen. In dit verband wijst de Commissie er op dat [betrokkene 3] wel meteen aan de politie zegt dat een van de daders een Turkse man was. Hij noemt dan de naam 'Chief'. Dat is een aanwijzing dat [betrokkene 3] helemaal niet van zins was iemand uit de wind te houden.

Dat [betrokkene 3] [betrokkene 2] en diens gezin had bedreigd met dreigmails of -telefoontjes heeft [betrokkene 2] pas in 2013 naar voren gebracht. Bewijs daarvoor dat er in 2001 of 2002 mogelijk had kunnen zijn, is er nu niet meer.¹⁷ De uitleg die [betrokkene 2] geeft voor het niet eerder melden – [betrokkene 3] liep nog vrij rond en [betrokkene 2] was bang voor zijn gezin – overtuigt niet. Als [betrokkene 2] in 2001/2002 inderdaad bang was voor het welzijn van zijn gezin omdat [betrokkene

¹⁷ In het dossier zijn wel twee verklaringen te vinden waarin staat dat ene [betrokkene 10] uit Delft dreigbrieven en dreigmails stuurt aan concurrerende handelaren in illegale software. De ene verklaring is afgelegd door de echtgenote van [betrokkene 2] op 23 september 2001 (dossierparagraaf 01.G41.01). De andere verklaring is afgelegd door [betrokkene 1] (verklaring bij de politie op 25 november 2001, 21.00 uur, p. 4, dossier paragraaf 01.V1.01).

3] nog vrij was, had hij beter wél melding kunnen maken van de door [betrokkene 3] geuite bedreigingen. [betrokkene 2] legt niet uit waarom hij ruim tien jaar heeft gewacht met het melden van dit punt.

De Commissie is van oordeel dat nader onderzoek naar de precieze relatie tussen [betrokkene 2] en [betrokkene 3] of naar een zakelijk conflict tussen hen niet noodzakelijk is.

Bespreking van het door verzoeker aangevoerde gezichtspunt 9 (Telecomgegevens)

[betrokkene 1] heeft tegen [verbalisant] gezegd dat hij destijds, tijdens een van zijn politieverhoren in 2001, is geconfronteerd met een afgeluisterd telefoongesprek tussen hem en [betrokkene 2], waarin [betrokkene 2] tegen hem zegt dat hij ([betrokkene 2]) [verzoeker] de schuld wou geven. [verbalisant] heeft telefoongegevens van de drie veroordeelden van 21 november 2001 tot en met 25 november 2001 onderzocht, maar heeft geen telefoongesprek tussen [betrokkene 1] en [betrokkene 2] met die inhoud aangetroffen. [verbalisant] stelt dat is gebleken dat meer gesprekken tussen [verzoeker], [betrokkene 1] en [betrokkene 2] onderling niet zijn uitgewerkt en aan het dossier zijn toegevoegd. Mocht het bedoelde getapte gesprek destijds inderdaad deze inhoud hebben gehad, dan waren de verklaringen die [betrokkene 1] destijds in 2001 had afgelegd, in een heel ander daglicht komen te staan, aldus verzoeker. [verbalisant] concludeert, en verzoeker neemt dat over: "Het vermoeden bestaat dat uit de niet bijgevoegde tapverslagen/historische gegevens van alle betrokkenen/verdachten, zal blijken wat mogelijk het motief van de overval was en wat de rol van de onderscheidene verdachten in deze zaak is. Hierbij uitgaande van het standpunt dat indien deze gesprekken belastend voor de verdachten zouden zijn, ze wel bijgevoegd waren."

De Commissie merkt allereerst op dat zij niet begrijpt wat verzoeker bedoelt. Waarom de verklaringen van [betrokkene 1] uit 2001 in een ander daglicht komen te staan als het bewuste telefoongesprek inderdaad is gevoerd, is de Commissie niet duidelijk. [betrokkene 1] heeft immers tegen [verbalisant] gezegd dat hij destijds volledig heeft meegewerkt aan het onderzoek en bij de politie verteld heeft hoe het is gegaan; wat er dan in een ander daglicht komt te staan wordt niet uitgelegd in het verzoekschrift. De Commissie kan ook de hierboven geciteerde conclusie van [verbalisant] niet plaatsen. Immers, elk gesprek van [verzoeker], [betrokkene 1] of [betrokkene 2] - of dat nou gesprekken waren met elkaar of met anderen - waarin de (aanloop naar de) feiten aan de orde kwamen, hoe zijdelings of versluierd ook, zou als belastend zijn aangemerkt.

De Commissie heeft de verhoren van [betrokkene 1] bekeken. Daarin is niet te vinden dat de politie [betrokkene 1] heeft geconfronteerd met een telefoongesprek tussen hem en [betrokkene 2].

De Commissie heeft wel een ander telefoongesprek gevonden waarin aan de orde komt dat [betrokkene 2] van plan is iemand anders de schuld te geven. Op 26 november 2001, 15.24 uur, is een telefoongesprek afgeluisterd tussen [verzoeker] en diens vriendin. Dat gesprek is gevoegd achter politieverhoren van [verzoeker] en [betrokkene 2].¹⁸ In het gesprek zegt [verzoeker] tegen zijn vriendin: "Nou die Turk zit ook vast. Die heb ik net nog gesproken die is zijn eigen gaan melden". "Hoe zo dan?" vraagt de vrouw. [verzoeker] zegt dan: "Nou hij gaat het anders doen. Hij gaat het spelen dat die [betrokkene 1] het gedaan heb. Dat die [betrokkene 1] zo de boel heb lopen te vernaaien." [verzoeker] heeft op 14 mei 2003 ter terechtzitting van het Hof verklaard dat [betrokkene 2] hem had gezegd dat hij ([betrokkene 2]) [betrokkene 1] de schuld wilde geven.

De Commissie heeft navraag gedaan naar de telecomgegevens. Door tussenkomst van de procureur-generaal heeft de politie bij proces-verbaal van 14 oktober 2014 laten weten dat er geen historische telecomgegevens (printlijsten) van het onderzoek bewaard zijn gebleven. In het archief van de pro-

¹⁸ Dit verslag is bijgevoegd bij het politieverhoor van [verzoeker] van 4 december 2001, aanvang 09.08 uur (01.V2.06) en het politieverhoor van [betrokkene 2] van 4 december 2001, aanvang 09.39 uur (01.V3.04). [betrokkene 1] is over dit gesprek niet verhoord.

ces-verbaaladministratie van de politie-eenheid Rotterdam is onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van historische gegevens van de GSM's van [verzoeker], [betrokkene 1] en [betrokkene 2], maar die gegevens zijn niet aangetroffen. Verder heeft de politie onderzoek gedaan naar tapverslagen. Die bleken op 22 augustus 2012 vernietigd te zijn. Dat was gebeurd op grond van een generiek bevel van de Hoofdofficier van Justitie in Dordrecht, dat betrekking had op onderzoeksgegevens die voor 1 juli 2007 verkregen waren door het opnemen van telecommunicatie.¹⁹ Op grond van een eerder verzoek²⁰ van de raadsman van verzoeker had de politie in 2011 echter een print gemaakt van de zogenaamde tapjournaals van de afgeluisterde telefoons van [verzoeker], [betrokkene 1] en [betrokkene 2]. Die print bestaat nog en is aan de Commissie ter beschikking gesteld. Het gaat om prints van de tapjournaals van één telefoon die bij [verzoeker] in gebruik was (*5239), twee telefoons die bij [betrokkene 1] inbeslaggenomen zijn (*3412 en *8389), en twee telefoons die bij [betrokkene 2] in gebruik waren (*5110 en *6782).

De Commissie heeft vastgesteld dat de twee GSM's die bij [betrokkene 1] inbeslaggenomen zijn (met nummers die eindigen op *3412 en *8389) op 26 november 2001 zijn uitgelezen. Van het uitlezen is op dezelfde dag proces-verbaal opgemaakt. Dat proces-verbaal zit in het procesdossier.²¹ Vergelijking van de gegevens uit de twee GSM's met de tapjournaals die de politie recent heeft aangeleverd, levert niet een één-op-één hetzelfde resultaat op. Sommige telefonische contacten die er geweest zouden zijn volgens de gegevens uit de twee GSM's zijn niet terug te vinden in de tapjournaals. Anderzijds staan in de tapjournaals telefonische contacten die niet terug te vinden zijn in de gegevens uit de twee GSM's.

De aandacht van verzoeker gaat vooral uit naar gesprekken die [verzoeker], [betrokkene 1] en [betrokkene 2] onderling gevoerd zouden hebben. [verbalisant] meldt in zijn rapport drie van zulke gesprekken²²:

- Een uitgaand gesprek van 25 november 2001 om 19.23 uur van de onder [betrokkene 1] inbeslaggenomen GSM met nummer *3412 naar een mobiel nummer dat bij [betrokkene 2] in gebruik is (*5110). Bevindingen van de Commissie: volgens de gegevens uit de GSM is er dan een uitgaand gesprek, maar in de tapjournaals is het niet terug te vinden.
- Een inkomend gesprek van 25 november 2001²³ om 14.40 uur door de onder [betrokkene 1] inbeslaggenomen GSM met nummer *8389 naar de bij [betrokkene 1] inbeslaggenomen GSM met nummer *3412. Bevindingen van de Commissie: volgens de gegevens uit de GSM is er dan een inkomend gesprek. In de tapjournaals is het contact terug te vinden. Daarin staat: "Er wordt ingebeld. Er komt geen verbinding tot stand. Wel achtergrondgeluiden te horen."
- Een uitgaand gesprek van 25 november 2001 om 14.35 uur van de onder [betrokkene 1] inbeslaggenomen GSM met nummer *8389 naar de onder [betrokkene 1] inbeslaggenomen GSM met nummer *3412. Bevindingen van de Commissie: volgens de gegevens uit de GSM is er dan een uitgaand gesprek. In de tapjournaals is het niet terug te vinden.

Verzoeker stelt dat de twee laatste contacten gesprekken zijn geweest tussen [betrokkene 1] en [betrokkene 2] en dat [betrokkene 2] (op 25 november 2001) de gebruiker was van de GSM met nummer *8389. Op die veronderstelling valt veel af te dingen. In de eerste plaats herhaalt de Commissie dat beide GSM's onder [betrokkene 1] inbeslaggenomen zijn. Ten tweede wijst de Commissie op het telefoongesprek van 24 november 2001, 23.08 uur, tussen [betrokkene 1] en zijn zuster. In dat gesprek zegt de zus dat zij [betrokkene 1] de volgende dag om 13.00 uur zal ophalen en dat zij hem zal bellen als zij weggaat van huis. [betrokkene 1] geeft haar het nummer waarop hij op

¹⁹ Voor alle duidelijkheid: dat bevel betrof niet alleen het onderhavige opsporingsonderzoek.

²⁰ [betrokkene 2] bevestigt in zijn politieverhoor van 4 december 2001, 09.39 uur, p. 21 dat hij op 26 november 2001 met [verzoeker] had gesproken, dat hij aan [verzoeker] had gezegd dat hij zich zou gaan melden en dat zij hadden afgesproken om [betrokkene 1] de schuld te geven.

²¹ Vindplaats: 01.AH.25.

²² Hij heeft deze drie gesprekken in zijn rapport onderstreept en cursief gemaakt.

²³ [verbalisant] dateert dit gesprek abusievelijk op 24 november 2001, 14.40 uur.

25 november bereikbaar is: 06-*8389. In de derde plaats is nu komen vast te staan dat het tweede contact geen inhoudelijk gesprek was. Tenslotte wijst de Commissie er op dat blijkens het tapjournaal van de *8389, [betrokkene 1] op dat nummer op 25 november 2001 tussen 14.23 uur en 18.31 uur een paar keer gebeld wordt door personen die iets van hem willen weten over spelletjes.

Hoe het met het eerste gesprek zit, dat van 25 november 2001, 19.23 uur, is niet duidelijk geworden. Ook zijn de verschillen tussen de gegevens uit de twee onder [betrokkene 1] inbeslaggenomen GSM's en de tapjournaals niet allemaal verklaarbaar. Naar het oordeel van de Commissie is er echter geen reden om aan te nemen dat er daadwerkelijk een afgeluisterd telefoongesprek tussen [betrokkene 1] en [betrokkene 2] is gevoerd met als inhoud dat [betrokkene 2] [verzoeker] de schuld van het doodschietsen wilde geven. De Commissie acht verder onderzoek naar de telecomgegevens, voor zover dat al mogelijk zou zijn, echter niet noodzakelijk.

Samenvattend

[verzoeker] stoelt zijn verzoek op drie pijlers. De eerste is dat zijn opzet slechts gericht was op het plegen van een diefstal met geweld. De tweede pijler is dat [betrokkene 2] en [betrokkene 3] elkaar kenden en een zakelijk geschil hadden, wat tijdens de behandeling van de strafzaak niet bekend was bij de rechters en wat volgens hem een ander licht op de zaak werpt. In de derde plaats heeft verzoeker naar voren gebracht dat [betrokkene 1] recentelijk heeft verklaard dat de politie hem destijds een telefoongesprek heeft laten horen tussen hem ([betrokkene 1]) en [betrokkene 2], waarin de laatste zegt dat hij [verzoeker] de schuld wilde geven voor wat er was gebeurd in de woning.

De Commissie heeft de drie pijlers onderzocht. Sommige van de gezichtspunten die verzoeker als nieuwe gezichtspunten naar voren heeft gebracht, waren al aangevoerd in zijn strafzaak en waren de rechters bekend. Bij andere gezichtspunten is de Commissie van oordeel dat de verklaringen die verzoeker heeft ingebracht nader onderzoek naar het opzet van [verzoeker], naar de relatie tussen [betrokkene 2] en [betrokkene 3] en een mogelijk zakelijk conflict tussen hen, en naar de telecomgegevens niet noodzakelijk maken.

Conclusie

De Commissie ziet, gelet op het vorenstaande, in het verzoek van de veroordeelde en zijn raadsman geen reden voor onderzoek naar het bestaan van gronden voor herziening van de veroordeling.

Tilburg, 24 november 2014,

C.J.C.F. Fijnaut,
Voorzitter Adviescommissie afgesloten strafzaken